

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор

Науково-дослідного центру
індустріальних проблем розвитку
НАН України

д.с.н., професор

Вікторія ХАУСТОВА

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Шаповала Олексія Валерійовича на тему «Управління трансформаціями в вищій освіті України в умовах Індустрії 4.0», яка представлена на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 073 «Менеджмент»

1. Актуальність теми дослідження та її зв'язок з науково-дослідними роботами.

Четверта промислова революція, Індустрія 4.0, є однією з основних рушійних сил розвитку сучасного індустріального суспільства. У цьому середовищі сутність і роль вищої освіти складна, а освітні заклади переймають широкий перелік функцій, до якого входить зокрема підготовка кваліфікованих працівників, ведення науково-дослідницької, інноваційної діяльності, вирішення соціальних питань, що робить їх як ніколи актуальними, особливо на фоні глобалізації, високого рівня соціоекономічної невизначеності й кризових процесів.

Це відкриває для закладів вищої освіти широкі можливості, дозволяючи їм використовувати сучасні технології Індустрії 4.0 для трансформації своєї діяльності, що проявляється, наприклад, в межах концепцій Освіти 4.0 та Університету 4.0, обидві з яких тісно пов'язані з четвертою промисловою революцією. Однак, за таких умов виникають аналогічні виклики, які потребують уваги й холістичного підходу, та до вирішення яких заклади вищої освіти не завжди готові.

Трансформаційні процеси, що є невід'ємною частиною середовища Індустрії 4.0, потребують ефективного контролю для отримання оптимальних результатів, зменшення ризиків і підтримки конкурентоспроможності вищих освітніх закладів, що зумовлює необхідність існування належної теоретико-методичної бази.

Проблематика управління трансформаціями у вищій освіті в умовах Індустрії 4.0 була предметом дослідження науковців і практиків як України, так і світу, зокрема у працях таких авторів: О. Афолалу (O. Afolalu), Є. Беке (E. Beke), Г. Брібієска-Корреа (G. Bribiesca-Correa), Ф. Вера (F. Vera), Л. Водянка, Н. Гогебашвілі (N. Gogebashvili), В. Гончарюк, В. Гуменюк, О. Гуцалюк, О. Іляш, М. Кизим, Н. Кобець, Т. Ковалюк, С. Литвин, Є. Михайлова, А. Миколук, К. Моулз (C. Mowles), Н. Пано (N. Pano), О. Решетняк, Г. Родрігес-Абітія (G. Rodriguez-Abitia), Н. Савіна, А. Тейшейра (A. Teixeira), Н. Трушкіна, В. Хаустова, С. Хітон (S.

Heaton), К. Холлі (K. Holley), М. Цоєу (M. Tsoeu) та ін. Також питанню впливу Індустрії 4.0 та пов'язаних з нею концепцій приділяється увага міжнародних організацій, таких як Всесвітній економічний форум, Організація економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) та інші.

Однак, незважаючи на існування теоретичних і практичних надбань відносно зазначеної проблематики, засади управління трансформаціями у вітчизняній вищій освіті в умовах Індустрії 4.0 потребують подальшого розвитку, зважаючи на характер і тенденції трансформаційних процесів в промисловості України, зокрема в умовах тривалих кризових процесів, що обумовлює доцільність дослідження.

Зважаючи на зазначане, дисертаційна робота Шаповала О. В. є своєчасною й актуальною.

Дисертаційна робота виконана відповідно до плану науково-дослідних робіт Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку НАН України в межах тем: «Формування механізму вирішення проблемних ситуацій у соціально-економічному розвитку регіону (на прикладі Харківської області)» (номер державної реєстрації 0121U113503), у межах якої здобувачем сформульовано теорії та концепції дослідження проблемних ситуацій в регіональному розвитку; «Реструктуризація економіки України в повоєнний період» (номер державної реєстрації 0123U102453), у межах якої здобувачем сформульовано характеристику моделей економіки країн за регіонами.

Отже, дисертаційна робота базується на результатах виконання актуальних науково-дослідних тем, що забезпечує її наукову новизну, практичну значущість та відповідність сучасним викликам управління трансформаціями системи вищої освіти України в умовах Індустрії 4.0.

2. Мета і завдання дослідження.

Метою дисертаційної роботи є розроблення теоретико-методичних положень і практичних рекомендацій щодо управління трансформаціями системи вищої освіти України в умовах Індустрії 4.0.

Досягнення поставленої мети зумовило необхідність вирішення таких завдань:

- обґрунтувати сутність та роль системи вищої освіти в індустріальному суспільстві;

- узагальнити характеристику світових трансформаційних процесів у вищій освіті;

- визначити ключові вимоги до трансформації вищої освіти у відповідності до потреб Індустрії 4.0;

- провести оцінку стану і тенденцій впровадження технологій Індустрії 4.0 у вищій освіті країн світу;

- здійснити аналіз тенденцій та визначити основні проблеми розвитку промисловості України в умовах Індустрії 4.0;

- провести оцінку положення суб'єктів системи вищої освіти в освітньо-промисловому просторі;

- обґрунтувати організаційні й економічні важелі впливу на трансформаційні процеси в системі вищої освіти України в умовах Індустрії 4.0;

- сформулювати рекомендації щодо напрямів трансформації навчального процесу та освітніх програм ЗВО України у відповідності до вимог Індустрії 4.0;

розробити рекомендації щодо сприяння впровадженню технологій Індустрії 4.0 у вищій освіті в Україні.

3. Наукові положення, розроблені особисто дисертантом, та їх новизна.

Дисертаційна робота виконана здобувачем особисто, містить наукові положення та нові наукові результати, що характеризуються як науково значимі з огляду на потреби теорії та практики за спеціальністю 073 «Менеджмент».

Одержані у процесі дослідження наукові результати в сукупності вирішують важливе наукове завдання обґрунтування методичних підходів та практичних рекомендацій щодо управління трансформаціями системи вищої освіти України в умовах Індустрії 4.0.

Найсуттєвішими теоретичними та практичними результатами, які характеризують наукову новизну дослідження та особистий внесок дисертанта, є такі:

дістали подальшого розвитку:

- аналітичне забезпечення визначення проблем трансформаційних процесів у промисловості України, яке, на відміну від наявного, передбачає виконання кількісного аналізу з елементами порівняльної секторальної оцінки за рядом показників діяльності й конкурентоспроможності промислового сектора, інноваційної діяльності та факторів, що стримують промислове виробництво, в контексті кризових процесів, викликаних наслідками пандемії COVID-19 і військових дій на території країни, що дозволяє оцінити стан інноваційної діяльності промисловості України і визначити основні групи проблем за умови присутності тривалих, персистентних криз;

- теоретико-методичний підхід до обґрунтування напрямів впровадження технологій Індустрії 4.0 у вищій освіті України, який, на відміну від наявних, передбачає розбудову підсистем забезпечення діяльності вищих навчальних закладів у межах організаційно-економічного механізму управління трансформаціями, що дозволяє формулювати рекомендації зважаючи на основні проблеми трансформації вищої освіти згідно з потребами Індустрії 4.0 для забезпечення належної конкурентоспроможності закладів;

удосконалено:

- методичний підхід до оцінки діяльності системи вищої освіти, який, на відміну від наявних, передбачає розрахунок індексу освітньо-промислової діяльності, з використанням якого проводиться ранжування країн за показниками діяльності вищої освіти, науково-дослідницької діяльності та промисловості, що дозволяє виконувати класифікацію за групами лідерів і наздоганяючих з метою виявлення проблем і обґрунтування сценаріїв розвитку вищої освіти з огляду на досвід країн з високим рівнем розвитку;

- інструментарій стратегічного позиціонування суб'єктів системи вищої освіти, який, на відміну від наявних, передбачає оцінку діяльності суб'єктів за освітнім і промисловим напрямками, що дозволяє класифікувати їх за профілем діяльності (базовий, індустріально-орієнтований, освітньо-орієнтований, комплексний), а також формувати цільові вектори розвитку виходячи з наявного та цільового профілю;

- аналітичне забезпечення трансформації освітніх програм ЗВО України відповідно до вимог Індустрії 4.0, яке, на відміну від наявних, передбачає формування переліку компетентностей, затребуваних в межах вакансій за

цільовими напрямками освітньої програми, виявлення переліку компетентностей, які надаються в межах освітньої програми, і визначення відповідності між ними, що дозволяє враховувати динаміку та флуктуації ринку праці при актуалізації змісту навчальних програм.

4. Обґрунтованість та достовірність наукових положень, висновків, рекомендацій. Наукові положення, висновки та рекомендації є достовірними завдяки інтеграції сучасних наукових розробок вітчизняних та зарубіжних фахівців у сфері управління трансформаціями у вищій освіті. Достовірність та обґрунтованість результатів дисертаційної роботи забезпечено завдяки використанню комплексної, актуальної та репрезентативної інформаційної бази, до складу якої увійшли дані Державної служби статистики України; Національної асоціації банків України; Всесвітнього банку; Європейської обсерваторії сектору вищої освіти; дані вітчизняних і міжнародних рейтингових агентств; наукові праці вітчизняних і закордонних дослідників, зокрема ті, що містяться в базах Scopus, Web of Science, Google Scholar; матеріали науково-практичних конференцій; власні дослідження та публікації автора за темою дисертації; оригінальні емпіричні результати, отримані автором у процесі дослідження.

5. Теоретичне та практичне значення результатів дисертаційного дослідження Шаповала О. В. полягає в тому, що розроблені теоретико-методичних положення доведені до рівня практичних рекомендацій, спрямованих на впровадження технологій Індустрії 4.0 у вищій освіті в Україні. У дисертації автором:

на теоретичному рівні:

- уточнено сутність понять, що характеризують трансформації у вищій освіті, що дозволило встановити взаємозв'язок між ними та провести розмежування поняття трансформації як зміни другого порядку з суміжними категоріями;

- проведено оцінку стану та тенденцій впровадження технологій Індустрії 4.0 у вищій освіті країн світу, що дозволило виявити ряд регіональних особливостей які витікають з особливостей нормативно-правового середовища, доступності коштів, рівня розвитку цифрової інфраструктури та соціокультурної підготовленості;

- в процесі аналізу тенденцій та визначення проблем трансформаційних процесів в Україні дістало подальшого розвитку аналітичне забезпечення визначення проблем трансформаційних процесів у промисловості України;

- при оцінці діяльності системи вищої освіти України порівняно з країнами ЄС і кандидатами з використанням індексу освітньо-індустріальної діяльності (EIA) вдосконалено інструментарій оцінки діяльності системи вищої освіти;

- при оцінці місця закладів вищої освіти України на матриці освітньо-індустріального позиціювання вдосконалено інструментарій стратегічного позиціювання суб'єктів системи вищої освіти;

на методичному рівні:

- за результатами оцінки інноваційної екосистеми СумДУ, ХНУ ім. В. Н. Каразіна та КНУ ім. Т. Шевченка запропоновано перелік рекомендацій у відповідності до вірогідних векторів переходу між квадрантами освітньо-промислового позиціювання;

- при оцінці складу освітньо-професійної програми «Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології» за рамкою навичок і компетентностей спеціалістів-електротехніків Індустрії 4.0 удосконалено аналітичне забезпечення трансформації освітніх програм ЗВО України у відповідності до вимог Індустрії 4.0;

- представлено теоретико-методичний підхід до обґрунтування напрямів впровадження технологій Індустрії 4.0 у вищій освіті України у відповідності до потреб Індустрії 4.0, що дозволило сформулювати основні напрями удосконалення підсистем організаційного, кадрового, педагогічного, матеріально-технічного і фінансового забезпечення та відповідні завдання.

на емпіричному рівні:

- за результатами оцінки рівня розвитку промисловості в Україні, місця України у міжнародних рейтингах, показників інноваційної діяльності промисловості України, розподілу факторів, що стримують промислове виробництво виявлено основні блоки проблем трансформаційних процесів в Україні: обсяг і діяльність промислового сектору; обмежений рівень інноваційного потенціалу; низька сприйнятливість промислового середовища для залучення інвестицій та міжнародної співпраці; висока чутливість промисловості до негативних факторів зовнішнього середовища;

- у результаті розрахунку індексу освітньо-індустріальної діяльності для 28 країн-членів ЄС та кандидатів за період 2010–2019 рр. Україна зайняла 8 місце за субіндексом освітнього потенціалу, 25 місце – за субіндексом наукової діяльності, 21 місце – за субіндексом промислової діяльності, 25 місце – за загальним значенням індексу. Україна увійшла до групи країн-наздоганяючих, що обумовлює необхідність розбудови інноваційного потенціалу, поглинальної здатності промисловості та поглиблення взаємодії між вищою освітою та промисловим сектором;

- на основі дослідження 592 вищих освітніх закладів країн-членів ЄС та кандидатів виявлено, що всі 22 вітчизняних заклади у вибірці мають базовий профіль освітньо-індустріального позиціонування, що потребує розробки і впровадження стратегій підвищення конкурентоспроможності;

- за результатами аналізу 25 навчальних програм вищих навчальних закладів Європейського Союзу за напрямом «Electrical Engineering» (електротехніка) на відповідність вимогам Індустрії 4.0 сформовано рамку навичок і компетентностей спеціалістів-електротехніків;

- за сформованою рамкою проведено аналіз освітньо-професійної програми «Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології» Навчально-наукового інституту комп'ютерних наук та штучного інтелекту ХНУ ім. В. Н. Каразіна, що дозволило сформулювати релевантні рекомендації щодо трансформації освітньої програми відповідно до вимог Індустрії 4.0.

Отримані теоретичні та практичні результати проведеного здобувачем дослідження підтверджені відповідними довідками апробаційного характеру, що засвідчують впровадження наукових результатів у:

- практичній діяльності Харківського гуманітарного університету «Народна українська академія» – використано теоретико-методичний підхід до обґрунтування напрямів впровадження технологій Індустрії 4.0 у вищій освіті України, інструментарій оцінки діяльності системи вищої освіти й аналітичне забезпечення трансформації освітніх програм ЗВО України в межах розробки

рекомендацій, направлених на актуалізацію складу освітніх програм, і визначення пріоритетів розвитку НУА (довідка № 2-а від 02.06.2026).

6. Апробація результатів дослідження. Результати наукового пошуку здобувача обговорювалися на міжнародних науково-практичних конференціях: «Сучасна наука та освіта: стан, проблеми, перспективи» (м. Полтава, 2023); «Конкурентоспроможність та інновації: проблеми науки та практики» (м. Харків, 2023); «Експертні оцінки елементів навчального процесу» (м. Харків, 2023); «Управління як чинник економічної рівноваги» (м. Харків, 2023); «Development Through Research and Innovation» (Chişinău, Republic of Moldova, 2024); «Competitiveness and Innovation in the Knowledge Economy» (Chişinău, Republic of Moldova, 2024); «Розвиток економічних систем в умовах глобалізації» (м. Харків, 2024); «Конкурентоспроможність та інновації: проблеми науки та практики» (м. Харків, 2024); «Інноваційні трансформації в сучасній освіті: виклики, реалії, стратегії» (м. Київ, 2025); «Синергія освіти, науки та бізнесу в епоху глобальних трансформацій» (м. Чернігів, 2025); «День науки» (м. Харків, 2025); «4th World Conference on Information Systems for Business Management» (Bangkok, Thailand, 2025); «2025 IEEE 6th KhPI Week on Advanced Technology» (Kharkiv, Ukraine, 2025); «International Conference on Data-Processing and Networking» (České Budějovice, Czech Republic, 2025); «Конкурентоспроможність та інновації: проблеми науки та практики» (м. Харків, 2025).

7. Повнота викладення основних наукових результатів дисертації в публікаціях та особистий внесок у них автора.

Аналіз кількості наукових публікацій, повноти опублікування результатів дисертації та особистого внеску здобувача до всіх наукових публікацій, опублікованих із співавторами та зарахованих за темою дисертації засвідчив, що результати дослідження, які викладені в дисертаційній роботі, отримані автором самостійно та повною мірою відображені в публікаціях, доповідалися і обговорювалися на науково-практичних конференціях.

Основні результати дисертаційної роботи опубліковано самостійно та у співавторстві у 21 науковій праці. Серед них: 8 статей – у наукових фахових виданнях, зокрема 3 у виданнях, які входять до наукометричної бази Scopus; 13 тез – у матеріалах міжнародних науково-практичних конференцій.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Статті в іноземних виданнях і наукових фахових виданнях, внесених до міжнародних наукометричних баз даних:

1. Shapoval O. Managing educational processes using blockchain technology: the example of stackable micro-credentials acquisition. *Information systems for intelligent systems* / ed. by T. Ganokratanaa et al. Cham, 2026. Vol. 467. P. 331–341. (Scopus)

DOI: https://doi.org/10.1007/978-3-032-12983-3_32

Посилання: https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-032-12983-3_32

2. Shapoval O. Perspectives of using artificial intelligence as an automated knowledge assessment instrument. *Journal of educational technology development and exchange*. 2025. Vol. 18, no. 4. P. 169–196. (Scopus)

DOI: <http://doi.org/10.18785/jetde.1804.08>

Посилання: <https://aquila.usm.edu/jetde/vol18/iss4/8/>

3. Shapoval O. A market-driven assessment of Industry 4.0 competencies in EU electrical engineering curricula. *2025 IEEE 6th KhPI Week on Advanced Technology (KhPIWeek)*. 2025. (Scopus)

DOI: <http://doi.org/10.1109/KhPIWeek61436.2025.11288675>

Посилання: <https://ieeexplore.ieee.org/document/11288675>

Статті в наукових фахових виданнях:

4. Шаповал О. В. Роль системи вищої освіти в інноваційному розвитку промислового середовища країн світу та України. *Економіка та суспільство*. 2026. № 83. (Фахове видання, категорія «Б», Vernadsky National Library, Google Scholar, Index Copernicus, CiteFactor, Eurasian Scientific Journal Index, Scientific Indexing Services)

DOI: <http://doi.org/10.32782/2524-0072/2026-83-123>

Посилання: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/7511>

5. Шаповал О. В. Інструментарій стратегічного позиціонування суб'єктів системи вищої освіти в умовах промислової інтеграції. *Економіка та суспільство*. 2025. № 72. (Фахове видання, категорія «Б», Vernadsky National Library, Google Scholar, Index Copernicus, CiteFactor, Eurasian Scientific Journal Index, Scientific Indexing Services)

DOI: <http://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-72-89>

Посилання: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/5716>

6. Shapoval O. V. Assessing the Innovative dynamics of Ukraine's industrial sector in the context of crisis processes. *Business inform.* 2025. No. 3. P. 129–137. (Фахове видання, категорія «Б», Ulrichsweb Global Serials Directory, Research Papers in Economics, Index Copernicus та ін.)

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2025-3-129-137>

Посилання: https://www.business-inform.net/article/?year=2025&abstract=2025_3_0_129_137

7. Решетняк О. І., Шаповал О. В. Технології Education 4.0 та їх роль у трансформації навчального процесу вищих навчальних закладів. *Ефективна економіка*. 2024. №7. (Фахове видання, категорія «Б», Index Copernicus, Google Scholar та ін.)

DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.7.25>

Посилання: <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/4201>

Особистий внесок: проведено аналіз технологій штучного інтелекту, великих даних і аналітики даних, кібер-фізичних систем, хмарних обчислень, віртуальної та змішаної реальності, інтернету речей, блокчейн та розподілених реєстрів з використанням методу SWOT.

8. Shapoval O. V. Managing transformations in higher education in Ukraine: challenges and opportunities. *Business inform.* 2023. Vol. 10, no. 549. P. 184–190. (Фахове видання, категорія «Б», Ulrichsweb Global Serials Directory, Research Papers in Economics, Index Copernicus та ін.)

DOI: <http://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-10-184-190>

Посилання: https://www.business-inform.net/article/?year=2023&abstract=2023_10_0_184_190

Публікації за матеріалами конференцій:

9. Шаповал О. В. Стратегічне управління конкурентоспроможністю у закладах вищої освіти за моделлю мультистейкхолдерів.

Конкурентоспроможність та інновації: проблеми науки та практики : Матеріали XX Міжнар. науково-практ. інтернет-конф., м. Харків, 21 листоп. 2025 р. Харків, 2025. С. 498–501.

Посилання: https://ndc-ipr.org/media/publications/files/TEZU_21_11_2025.pdf

10. Шаповал О. В. Молодий викладач як агент змін у моделі трансформацій вищого навчального закладу. *День науки* : програма та матеріали, м. Харків, 12 квіт. 2025 р. Харків, 2025. С. 146–148.

Посилання: <https://philcult.chnu.edu.ua/media/1klpeojd/kharkiv-2025-materialy-stud-konf.pdf>

11. Khaustova V., Reshetniak O., Shapoval O. The role of multilevel trust in explainable artificial intelligence for higher education. *Data processing and networking* : Proceedings of ICDPN 2025, České Budějovice, 7–8 November 2025 / ed. by A. Swaroop et al. 2026.

Особистий внесок: узагальнено використання технологій штучного інтелекту й машинного навчання в межах освітнього процесу вищих навчальних закладів.

Посилання: <https://link.springer.com/book/9783032276902>

12. Shapoval O. V. Determinants of Industry 4.0 adoption in global higher education: a cross-national assessment. *Bereznevyi naukovyi dyskurs 2025 na temu: «synerhiia osvity, nauky ta biznesu v epokhu hlobalnykh transformatsii»* : Zbirnyk materialiv III Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii, Chernihiv, 27 February 2025 / ed. by H. V. Starchenko, A. P. Duka. Chernihiv, 2025. P. 103–106.

Посилання:

https://reicst.com.ua/asp/issue/view/conf_reicst_27_02_25/conf_reicst_27_02_25

13. Шаповал О. В. Вплив та практичні перспективи використання великих мовних моделей у модернізації навчального процесу вищих навчальних закладів. *Інноваційні трансформації в сучасній освіті: виклики, реалії, стратегії* : зб. матеріалів VI Всеукр. відкр. наук.-практ. онлайн-форуму, м. Київ, 12 листоп. 2024 р. Київ, 2025. С. 232–235.

Посилання:

https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/51233/1/V_Shcherbyna_VSUN_IPO.pdf

14. Шаповал О. В. Інструменти забезпечення конкурентоспроможності вищих навчальних закладів. *Конкурентоспроможність та інновації: проблеми науки та практики* : Матеріали Міжнар. науково-практ. інтернет-конф., м. Харків, 22 листоп. 2024 р. Харків, 2024. С. 680–683.

Посилання:

https://repository.hneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/35042/4/%2BTEZU_2024.pdf

15. Решетняк О. І., Шаповал О. В. Модернізація навчальних програм вищих навчальних закладів в умовах економіки платформ: виклики і тенденції. І Міжнародна науково-практична конференція «Розвиток економічних систем в умовах глобалізації» : Тези доп. І міжнар. науково-практ. конф., м. Харків, 14–16 листоп. 2024 р. Харків, 2024. С. 165–167.

Особистий внесок: узагальнено тенденції, виклики, затребувані компетентності економіки платформ.

Посилання:

<https://ekhnuir.karazin.ua/items/5b9de455-4648-457a-9126-87a03a07cd7f>

16. Shapoval O. The role of micro-credentials in bridging the skills gap between higher education and the platform economy. *The 28th international scientific conference*

«Competitiveness and innovation in the knowledge economy», Chişinău, 20–21 September 2024. Chişinău, 2025. P. 156–162.

DOI: <http://doi.org/10.53486/cike2024.14>

Посилання: <https://irek.ase.md/xmlui/handle/123456789/3715>

17. Shapoval O. The influence of Education 4.0 technologies on digital transformation of higher education institutions. *Development through research and innovation IDSC-2024* : Collection of articles, Chişinău, 23 August 2024. Chişinău, 2024. P. 131–136.

DOI: <http://doi.org/10.53486/dri2024.14>

Посилання: <https://irek.ase.md/xmlui/handle/123456789/3760>

18. Shapoval O. V. Challenges of transformation management in higher education institutions. *Upravlinnia yak chynnyk ekonomichnoi rivnovahy* : Prohrama ta materialy xvii konferentsii molodykh uchenykh kafedry ekonomiky ta prava, Kharkiv, 7 December 2023. Kharkiv, 2023. P. 130–133.

Посилання: <http://dspace.nua.kharkov.ua/jspui/handle/123456789/2611>

19. Shapoval O. V. Practical challenges of managing Education 4.0 transformations in higher and continuous education. *Ekspertni otsinky elementiv navchalnoho protsesu* : Prohrama i materialy XXV mizhvuzivskoi naukovo-praktychnoi konferentsii, Kharkiv, 23 November 2023 / ed. by V. A. Kirvas. Kharkiv, 2023. P. 91–94.

Посилання:

http://dspace.nua.kharkov.ua/jspui/bitstream/123456789/2557/1/%D0%AD%D0%9E%D0%AD%D0%A3%D0%9F-2023_v5.pdf

20. Managing transformations in higher education of Ukraine: challenges and opportunities. *Konkurentospromozhnist ta innovatsii: problemy nauky ta praktyky* : Tezy dopovidei VIII Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi internet-konferentsii, Kharkiv, 24 November 2023. Kharkiv, 2023. P. 868–871.

Посилання:

https://ndc-ipr.org/media/publications/files/TEZU_2023_DynJqcC.pdf

21. Шаповал О. В. Напрями трансформації вищої освіти в країнах світу в умовах індустрії 4.0. *Сучасна наука та освіта: стан, проблеми, перспективи* : Матеріали III міжнар. науково-практ. конф., м. Полтава, 20–21 берез. 2023 р. 2023. С. 217–219.

Посилання:

https://sci.ldubgd.edu.ua/bitstream/123456789/11986/1/%D0%9C%D0%B0%D1%82%D0%B5%D1%80%D1%96%D0%B0%D0%BB%D0%B8_%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BD%D1%86%D1%96%D1%97%2020-21_03_2023%20%D1%84%D1%96%D0%BD.pdf

8. Відповідність діючим вимогам.

Оформлення дисертації відповідає діючим вимогам, затвердженим Наказом Міністерства освіти і науки України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» із змінами та доповненнями, внесеними наказом МОН України від 31.05.2019 №759. Робота виконана в науковому стилі, її зміст викладено в логічній послідовності розв’язування завдань дослідження.

Структура й обсяг дисертації відповідають вимогам виконаної освітньої програми.

Науковий рівень дисертації відповідає діючим вимогам до атестації здобувачів ступеня доктора філософії, а саме вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою КМУ від 12.01.2022 року № 44 (зі змінами, внесеними згідно з Постановою КМУ від 03.05.2024 № 507), а саме: дисертація подана у вигляді спеціально підготовленого рукопису, виконана державною мовою, є кваліфікаційною науковою працею, виконаною особисто здобувачем, характеризується єдністю змісту, має встановлену вимогами структуру: анотацію, вступ, три розділи, висновки, переліки використаних джерел за кожним розділом, додатки, містить нові науково обґрунтовані результати проведених здобувачем досліджень, які виконують конкретне наукове завдання, що має істотне значення для галузі управління та адміністрування.

Дисертація Шаповала О. В. «Управління трансформаціями в вищій освіті України в умовах Індустрії 4.0» виконана з дотриманням академічної доброчесності. Усі результати, які винесено автором на захист, отримані самостійно і містяться в опублікованих роботах. У роботах, опублікованих у співавторстві, використані тільки ті ідеї, положення та розрахунки, які є результатом власних досліджень дисертанта. Особистий внесок дисертанта у колективних публікаціях висвітлено у списку публікацій.

9. Загальний висновок.

Дисертаційна робота Шаповала Олексія Валерійовича на тему «Управління трансформаціями в вищій освіті України в умовах Індустрії 4.0» є оригінальним, самостійним та завершеним науковим дослідженням, що стосується актуальної проблематики та містить новаторські підходи до розв'язання теоретичних і практичних завдань у сфері управління трансформаціями у вищій освіті в Україні.

Ключові положення, висновки та рекомендації дисертації характеризуються науковою новизною, є всебічно обґрунтованими та аргументованими, а також успішно пройшли апробацію на науково-практичних конференціях. Всі аспекти дисертаційного дослідження знайшли повне відображення в публікаціях здобувача. Зміст дисертації повністю відповідає визначеній меті, поставлені наукові завдання вирішені у повному обсязі, отже, мету дослідження досягнуто. Роботу виконано державною мовою, матеріал дослідження викладено грамотно, логічно, а інструментарій дослідження застосовано коректно.

За всіма ключовими критеріями – актуальністю теми, ступенем наукової новизни, обґрунтованістю положень, а також науковою та практичною цінністю здобутих результатів – дисертаційна робота Шаповала Олексія Валерійовича повністю відповідає вимогам спеціальності 073 «Менеджмент». Дисертант в повному обсязі виконав освітню складову освітньо-наукової програми та індивідуальний план наукової роботи.

Дисертація відповідає вимогам наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» із змінами та доповненнями, внесеними наказом МОН України від 31.05.2019 №759, а також вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами).

Дисертаційна робота Шаповала Олексія Валерійовича на тему «Управління трансформаціями в вищій освіті України в умовах Індустрії 4.0» може бути рекомендована до публічного захисту в разовій спеціалізованій вченій раді для здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 073 «Менеджмент» галузі знань 07 «Управління та адміністрування».

10. Рішенням розширеного засідання відділу промислової політики та енергетичної безпеки Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку НАН України (протокол № 7 від 14.07.2026 р.)

УХВАЛИЛИ:

Затвердити Висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертаційної роботи Шаповала Олексія Валерійовича на тему «Управління трансформаціями в вищій освіті України в умовах Індустрії 4.0», яка представлена на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 073 «Менеджмент».

Рекомендувати дисертаційну роботу Шаповала Олексія Валерійовича на тему «Управління трансформаціями в вищій освіті України в умовах Індустрії 4.0» до публічного захисту у разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 073 «Менеджмент» після її утворення рішенням Вченої Ради Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку Національної академії наук України та введення в дію відповідного наказу.

Головуюча на засіданні
завідувач відділу промислової політики
та енергетичної безпеки,
д.е.н., ст. дослідник

Тетяна САЛАШЕНКО

14 липня 2026 р.

Підпис засвідчую
Учений секретар
Науково-дослідного центру
індустріальних проблем розвитку
НАН України

Надія БЄЛКОВА